

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 9/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Zvarom, Ulica SNP 1/A, Veľký Krtíš, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 2 Er 557/2016 z 10. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. augusta 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 Er 557/2016 z 10. júla 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom exekučného konania vedeného súdnym exekútorom [REDAKOVANÉ] pod sp. zn. EX 421/2016. V exekučnom konaní má sťažovateľ postavenie povinného, proti ktorému sa oprávnený ([REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], správca konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], pozn.) domáha vymoženía pohľadávky vo výške 100 898,22 € s príslušenstvom. Exekučným titulom je rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 38 Cbi 5/2010 z 15. januára 2015 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obo 23/2015, 2 Obo 24/2015, 2 Obo 30/2016 a sp. zn. 2 Obo 31/2016 z 27. októbra 2016 (ďalej aj „rozsudok z 27. októbra 2016“). Návrh oprávneného na vymoženie pohľadávky voči povinnému bol súdnemu exekútorovi doručený 20. decembra 2016, následne súdny exekútor doručil okresnému súdu návrh povinného na vykonanie exekúcie spolu s exekučným titulom a požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd vydal 5. januára 2017 súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie na vymoženie 100 898,22 € s príslušenstvom, trov predchádzajúceho konania, ako aj trov exekúcie. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 10. mája 2017 návrh na povolenie odkladu exekúcie vedenej proti nemu.

3. Sťažovateľ návrh na odklad exekúcie odôvodnil tým, že rozsudok najvyššieho súdu z 27. októbra 2016 bol napadnutý dovolaním. Zároveň s dovolaním bola podaná aj žiadosť o odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu z 15. januára 2015 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu z 27. októbra 2016. Vzhľadom na sťažovateľom vyjadrený predpoklad, že dovolaniu bude vyhovené, sťažovateľ navrhol, aby okresný súd povolil odklad exekúcie vedenej proti nemu ako povinnému. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že súdny exekútor mieni vykonať exekúciu predajom nehnuteľností patriacich sťažovateľovi, pričom sa však k týmto nehnuteľnostiam viaže záložné právo v prospech ďalšieho subjektu. Oprávneným v exekúcii je správkyňa konkurznej podstaty, pričom konkurzné konanie trvá už viac ako 15 rokov, v priebehu ktorých si väčšina konkurzných veriteľov pohľadávku voči

konkurznému dlžníkov odpísala zo svojho účtovníctva a viaceré subjekty už dokonca zanikli. Odklad exekúcie by tak nemal ohroziť oprávneného, avšak exekúcia by mohla mať zvlášť nepriaznivé následky pre povinného (sťažovateľa, pozn.) a jeho rodinu.

4. Okresný súd o návrhu rozhodol uznesením sp. zn. 2 Er 557/2016 z 29. mája 2017, ktorým návrh sťažovateľa na odklad exekúcie zamietol. V odôvodnení tohto uznesenia okresný súd uviedol, že neboli osvedčené také skutočnosti, ktoré by mali za následok zastavenie exekúcie. Pokiaľ najvyšší súd nerozhodol o podanom dovolaní a žiadosti o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, okresnému súdu neprislúcha povoliť odklad exekúcie. V opačnom prípade, teda ak by okresný súd v takomto štádiu povolil odklad exekúcie, rozhodol by o tom, o čom môže rozhodnúť v zmysle § 444 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) iba najvyšší súd. Okrem toho sťažovateľ neuviedol žiadne skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že sa bez svojej viny prechodne ocitol v postavení, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre neho alebo členov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé dôsledky.

5. Proti uzneseniu okresného súdu z 29. mája 2017 vydanému vyšším súdnym úradníkom podal sťažovateľ podľa § 239 CSP sťažnosť, v ktorej navrhol, aby okresný súd uvedené uznesenie zmenil a povolil odklad exekúcie. O sťažnosti rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 2 Er 557/2016 z 10. júla 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ktorým sťažnosť sťažovateľa zamietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal okresný súd na to, že podanie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolaní so žiadosťou o odklad vykonateľnosti) nemá samo osebe vplyv na právoplatnosť a vykonateľnosť exekučného titulu. Zároveň sťažovateľ nepreukázal ohrozenie základných životných podmienok, nepreukázal, že si svoju životnú situáciu nezavinil sám, čo aj z nedbanlivosti. Navyše sa okresnému súdu javilo, že u sťažovateľa nejde o prechodnú situáciu, čo vylučovalo možnosť povoliť odklad exekúcie podľa § 56 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. marca 2017.

6. Sťažovateľ s napadnutým uznesením okresného súdu nesúhlasí, pretože podľa neho mal okresný súd vyčkať na rozhodnutie najvyššieho súdu o podanom dovolaní a o odklade vykonateľnosti právoplatných rozhodnutí. Podľa sťažovateľa tým okresný súd zasiahol do jeho práva na súdnu ochranu.

7. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že napadnutým uznesením okresného súdu bolo porušené jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ tiež požaduje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a aby mu priznal náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

V závere sťažnosti sťažovateľ požiadal, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

II.

8. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Ústavný súd poznamenáva, že medzi základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

14. Podľa sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie malo dôjsť tým, že okresný súd „... *nevzal zreteľ na vedené dovolacie konanie pred Najvyšším súdom SR pod sp.zn. 2 Obo/23/2015, 2 Obo/24/2015, 2 Obo/30/2016 a 2 Obo/31/2016 a odklad exekúcie na čas do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní nepovolil. Okresný súd takto konal napriek tomu, že sťažovateľ ako povinný osvedčil danosť uplatňovaného nároku, predložil listinné dôkazy osvedčujúce vedené dovolacie konanie a tiež preukázal, že bude možné očakávať zastavenie exekúcie podľa § 57 od. 1 písm. b/ EP.*“.

15. Posudzovaná sťažnosť je návrhom zjavne neopodstatneným.

16. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, III. ÚS 142/2011). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený. Dôvodom odmietnutia návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej

strane a namietaným rozhodnutím, konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

17. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

18. Ako z uvedeného vyplýva, ústavnému súdu v zásade neprislúcha hodnotiť správnosť právneho záveru všeobecného súdu v konkrétnej právnej veci ani výklad zákona, ktorý v konkrétnej veci aplikoval. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti postupu všeobecného súdu s ochranou základných práv a slobôd garantovanou ústavou, resp. s ochranou ľudských práv a základných slobôd garantovanou medzinárodnou zmluvou, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (II. ÚS 21/96, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01).

19. Sťažovateľ tvrdí, že jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené tým, že okresný súd „*nevzal zreteľ*“ na podané dovolanie. Sťažovateľ podal dovolanie proti rozsudku najvyššieho súdu z 27. októbra 2016, ktorým bol potvrdený rozsudok krajského súdu sp. zn. 38 Cbi 5/2010 z 15. januára 2015 (exekučný titul, pozn.). Napriek podaniu mimoriadneho opravného prostriedku bol jeho návrh na odklad exekúcie zamietnutý uznesením okresného súdu z 29. mája 2017. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosť povinného zamietol.

20. Základným účelom odkladu exekúcie v exekučnom konaní podľa § 56 Exekučného poriadku je ochrana toho, kto o jeho vydanie žiada, pričom však musia byť rešpektované aj základné práva toho, proti komu takéto rozhodnutie smeruje. Keďže podstatným spôsobom zasahuje do subjektívnych práv a povinností účastníkov exekučného konania, rozhodovanie o tejto veci je zverené do právomoci súdov.

21. Ústavný súd už uviedol (nález sp. zn. III. ÚS 60/04 z 19. mája 2004), že podanie mimoriadneho opravného prostriedku nemá samo osebe žiaden vplyv na vykonateľnosť a právoplatnosť exekučného titulu a neznamena automaticky odklad vykonateľnosti rozhodnutia a súd by mal zvažovať v okolnostiach prípadu nariadenie tohto inštitútu vzhľadom na jeho výnimočnosť, a to tak z hľadiska podmienok, za ktorých možno odklad exekúcie nariadiť, ako i z hľadiska účinkov spojených s odkladom vykonania exekúcie.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na tú skutočnosť, že je na súde, aby podľa celého stavu veci spravodlivo zvažil pomer rizika nepriaznivých následkov spôsobených prípadným neodložením exekúcie povinnému a rizika vážneho ohrozenia oprávneného vyvolaného eventuálnym odkladom. V naznačenom smere zákon síce chráni záujmy povinného, nesmie však zároveň ani zanedbávať záujmy oprávneného, pretože v jeho prospech už bola exekúcia nariadená a oprávnený má právo žiadať, aby v nej bolo pokračované a aby sa uspokojenie jeho nároku neodďaľovalo.

22. Podľa § 56 ods. 1 Exekučného poriadku na návrh povinného môže súd (§ 45) povoliť odklad exekúcie, ak sa povinný bez svojej viny ocitol prechodne v takom postavení, že by neodkladná exekúcia mohla mať pre neho alebo pre príslušníkov jeho rodiny zvlášť nepriaznivé následky a oprávnený by nebol odkladom exekúcie vážne poškodený. Odklad exekúcie môže súd povoliť iba na návrh povinného, ktorý je fyzickou osobou.

Podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku aj bez návrhu môže súd povoliť odklad exekúcie, ak možno očakávať, že exekúcia bude zastavená jedným zo spôsobov uvedených v § 57.

23. Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd pozorne posúdil a zhodnotil splnenie podmienok pre odklad exekúcie v zmysle § 56 ods. 1 aj 2 Exekučného poriadku, na ktoré sa sťažovateľ v návrhu odvolával. Sťažovateľ na preukázanie svojich životných podmienok predložil iba potvrdenie o podaní daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2015, ktoré nepostačovalo na preukázanie ich ohrozenia v zmysle § 59 ods. 1 Exekučného poriadku. Okresný súd sa zaoberal aj obsahom dovolania, ktoré sťažovateľ pripojil k podanej sťažnosti. Po oboznámení s obsahom dovolania okresný súd ustálil, že neosvedčuje presvedčivo dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 CSP; t. j. že sa súdy v odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe. Preto vyhodnotil okresný súd ako nepravdepodobné, aby došlo k odkladu vykonateľnosti exekučného titulu. Neboli tak naplnené predpoklady pre odklad exekúcie ani v zmysle § 56 ods. 2 Exekučného poriadku. Okresný súd preto sťažnosť sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú v zmysle § 250 ods. 1 CSP. Právne závery okresného súdu hodnotí ústavný súd ako logické, aj z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, ktoré nesignalizujú takú príčinnú súvislosť medzi nimi a sťažovateľom označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

24. Okresný súd tak zvažil pomer rizika nepriaznivých následkov spôsobených prípadným neodložením exekúcie povinnému, teda sťažovateľovi s rizikom ohrozenia práv oprávneného vyvolaného eventuálnym odkladom, tak ako to vyžadovala účinná právna úprava. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s právnym názorom okresného súdu vyjadreným

v napadnutom uznesení nestotožňuje, nie je sama osebe dôkazom jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným. Rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

25. V napadnutom uznesení okresného súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Ústavný súd zároveň nevyhovel návrhu sťažovateľa na vydanie dočasného opatrenia, pretože nevzhliadol naplnenie predpokladov pre jeho nariadenie.

26. Ústavný súd preto sťažnosť v celom rozsahu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

27. Pretože sťažnosť bola v celom rozsahu odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, bolo už bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal návrhom sťažovateľa na prijatie dočasného opatrenia a odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2018